بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުން ގޮތް

- **ދަޢުވާ ނަންބަރު:** 2025/HC-A/103
- **އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް:** -
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމި ގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިން
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް

ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ޖުމާދަލްއޫލާ 1448 / 05 ނޮވެންބަރު 2026

ހައިކޯޓުގައި ގަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރި ތާރީޚު:

22 ޝައްވާލް 1446

20 އެޕްރީލް 2025

އިސްތިއުނާފު ކުރި ނިންމުން:

- **ނަންބަރު:** D12C/RNAB/2024/1
- **ނިންމި ތަން:** މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމި ގޮތް
- **ހުށަހެޅުން ތާރީޚު:** 06 މާރިޗު 2024
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 15 އެޕްރީލް 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ހާޒިރު ވަކީލު:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މަރްޔަމް ޝަހުމާ
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނައުޝާދު
އެސިސްޓަންޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަބްދުﷲ ރާޝިދު

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

-

ޖިނާއީ – ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމި ގޮތް - ޖިނާއީ ތަޙުގީގު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އިސްލާހުކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްވާހިދު ހުސައިންގެ ރައުޔު

ތައާރަފު

1. މިއީ، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/RNAB/2024/1 ނިންމުން (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުން") އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުން މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-A/103 ގަޟިއްޔާއިން ބެލި އިސްތިއުނާފު (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު") ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

2. މި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް") އިންނެވެ. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތެއް ނެތެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ނިންމުން

3. އިސްތިއުނާފު ކުރި ނިންމުމަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 1452/2023-2024/D/1 ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން ރަޖީ ސަޢޫދީ A010425 ގެ މައްސަލަ 11 ޖަނަވަރީ 2024 ގައި ނ.މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި ކުރަ ހެރޮއިން ބޭނުންކުރުމުގެ ދައުވާ ބަލައިނިންމުމަށް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/B/2024/01 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން" (މީގެ ފަހުން "ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުން") އިން ނިންމާފައިވުމުން އެ ނިންމުމުން އަލުން ބަލައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހެޅުމުން އެ ނިންމުމުން އަލުން ބަލައިގެން ނިންމުމަށް ނިންމާފައެވެ.

4. ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "މައްސަލައިގެ ދައުވާ ފޮނުވާފައިވާ ކޯޓުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަލާއިރު މައްސަލައިގެ ދައުވާ ފޮނުވީ ފުލުހުންނަށް ކުރިމަތިކޮށް ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް 2023 ޑިސެމްބަރ 26 ވަނަ ދުވަހުގެ 12:55 ގައި ކަމަށްވުމާއި، އަދި ޕްރޮސިކިއުޝަން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ދައުވާ އިޢާދަ ކުރެވިފައިވާއިރު، މިގޮތުން ދައުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު

ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވީފަހުން ކަމަށްވުމުން މިމައްސަލަ ބަލައި ނުގަނެވުމަށް ނިންމައިދީފެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

5. މި ނިންމެވުން އަދުން ބައްލަވައި ނިންމެވި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "ދަންނަވަން! އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތައް އެހެންހުރުމާއެކު، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/B/2024/01 ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް ނެތުމަކުން ނިންމައިދީފެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

6. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ވަނީ މިގޮތުގެ މަތިން ނިންމުމެވެ.

އިސްތިއުނާފު

7. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ވަނީ އިސްތިއުނާފީ ދެ ނުކުތާއެވެ.

7.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު) ގެ (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު") ގެ 119 ވަނަ މާއްދާ އާއި އަދި ގާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ގާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހިލާފަށް ނިންމާފައިވުން ކަމަށެވެ.

7.2 ދެވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނު) ގެ ދަށުން އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) މާނަކޮށް ތަފްސީރުކޮށްފައި ވަނީ ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ގާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ހިލާފަށް ކަމަށެވެ.

8. މި އިސްތިއުނާފު ނިންމައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައި ވަނީ، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމަކީ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުވާއަކީ ނ.މަނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓަށް ބެލެން ދައުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، އެ ދައުވާ ބެލުމަށްޓަކައި އެ ކޯޓަށް މައްސަލަ ތަހުވީލުކޮށްދެއްވުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަވާ ނުކުތާތައް

9. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދެ ނުކުތާ އާއި އެ ދެ ނުކުތާގެ ތަފުސީލުގައި ފާހަގަކުރި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތިވެފައިވާ ސުވާލަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރާ މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަނޑިޔާރަކު އަމުރުކުރާ ފުލުހުން އެ މީހަކު ދޫކޮށްލާ ހާލަތުގައި އެ މީހެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު ބަލާނީ އެ މީހާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންތޯ ނުވަތަ ފުލުހުން އެ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ފެށިގެންކަމަށް ބުނެވޭތޯއެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގެ 10 ވަނަ ނުކުތާގައި ދަށުކޯޓުން ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ، ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަކާ ނުލާ ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާއި، ފަނޑިޔާރުގެ އަމުރަކަށް ބަންދުގައި ހުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާއި، ފަނޑިޔާރުގެ އަމުރަކަށް ބަންދުގައި ހުރުމަށްފަހު ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށްފަހު، ޝަރުތާއެކު ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާއި، ކޯޓުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިނުމުން، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު ފިލައިގެން ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤު ނިންމާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތާއި [އެ މީހުން

ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން] 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަސް ކަމަށް ބުރަވެވޭ ކަމަށެވެ.

11. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް މި އިސްތިއުނާފުގައި އުފެދިފައިވާ ސުވާލަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/SC-A/09,10 ޤަޟިއްޔާއިން މިހާރު ވަނީ ސާފު ޖަވާބެއް ދެއްވާފައެވެ.

12. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަވާލާދެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ 38 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "އެހެނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ އިބާރާތަށް ބެލުމުން، ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ މީހަކު ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާނަމަ، އެ މީހެއްގެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމަށް ތަޙުޤީޤު އިދާރާއަށް ލިބޭނެ މުއްދަތަކީ ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް ކަން ސާފުވެއެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

13. އަދި ހަމަ އެ ޤަޟިއްޔާގެ 39 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "މި ނަޒަރުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބެލުމުން، ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމުގެ މުއްދަތާއި ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ހިސާބުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، އެ މީހަކު ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޝަރުޠުތަކާއި ނުލާ ދޫކޮށްލާ މީހަކު ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ޝަރުޠުތަކާއެކު ދޫކޮށްލާ މީހަކު ނަމަވެސް، ނުވަތަ އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ ފުރުޞަތުން ދޫކޮށްލާ މީހަކު ނަމަވެސް، މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ތަޙުޤީޤުކުރަން ޖެހޭނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ކަން، އެ މާއްދާގެ އިބާރާތް ކިޔުމުން ސާފުވެއެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

14. ވީމާ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު

ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަނޑިޔާރަކު އަމުރުކުރާ ފަހުން ފުފުރުން އެ މީހަކު ދޫކޮށްލާ ހާލަތުގައި އެ މީހެއްގެ ތަހުގީގެ ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު ބަލަން ޖެހެނީ ފުފުރުން އެ މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ފެށިގެންކަމާމެދު އެއްވެސް ސުވާލެއް ނެތެވެ. އެ ކަން އެ ވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ސާފުކޮށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީއެވެ. އެހެނީ، ފުފުރުން ބަންދުން ހާލަތުގައި، ބަންދުކުރުމަށް ފުރަތަމަ އަމުރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން މުއްދަތު ބަލަން ޖެހޭނެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ދައުވާއާ ގުޅޭ ތަހުގީގު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅާފައި ވަނީ އެ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ބަލައިފިނަމަ 45 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވާތީ މި މައްސަލާގައި ސުވާލެއް އުފެދިގެނެއް ނުވެއެވެ.

ނިންމަން ފެނުނު ގޮތް

16. މި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ދައުވާ ބަލައިނުގަންނަން ނިންމަވާފައިވާ ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުމާއި އެ ނިންމުން ތާއީދުކުރައްވާފައި ނިންމަވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނިންމުން ބާތިލުކޮށް، އެ ދައުވާ އަލުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ އެ ދައުވާއަކީ ބަލައިގަންނަން ޖެހޭ ދައުވާއެއް ކަމުން ކަނޑައަޅައި މި ގަޒިއްޔާ ނިންމަން ފެނުނީއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

17. ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްފާސިލު ހުސައިން ބަޔާންކުރެއްވި ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު

18. ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްފާސިލު ހުސައިން ބަޔާންކުރެއްވި ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހެ އިސްވެ ބަޔާންކުރަ ކަންކަން އެ ގޮތުގައި ހުރުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 1452/2023-2024/D/1 ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަގުދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާ ބަލައިނުގަންނަވަން ނިންމެވި ނަންބަރު D12C/B/2024/01 ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުމާއި، އެ ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރައްވައި ނިންމެވި ނަންބަރު D12C/RNAB/2024/1 ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، ހަވާލާދެވުނު ދައުވާ މިއަދުން ފެށިގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަލުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ އެ ދައުވާއަކީ ބަލައިގަންނަން ޖެހޭ ދައުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި އިސްތިއުނާފު ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ގަޟިއްޔާ ބެލި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސައިން

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޤީބު އިބްރާހީމް